

Tottelevaisuutta koirille jo 10 vuotta

□ Messukeskuksen kevätnäyttely järjesti mukavan yllätyksen ainakin kaikille tottelevaisuustoiminnan ystäville. Sunnuntaina oli nimittäin ohjelmassa mainio koirien taitonäytös, joka juontaja Reijo Hagströmin mukaan järjestettiin nimenomaan seurakoirakokeiden kymmenvuotisjuhlan kunniaksi.

Tällainen monen koiran monipuolinen ja yht'aikainen tottelevaisuusnäytös on erittäin vaikea saada menemään läpi kunnialla, mutta tämä oli kyllä hyvin harjoiteltu ja antoi todella loistavan läpileikkauksen siitä kuinka laajoille rotupiireille ja kuinka suureen suosioon tottelevaisuuskoe on yltänyt. Lisäksi suuri yleisö sai selvän kuvan siitä kuinka rajattomat mahdollisuudet on "ihan tavallisenkin" koiran oppimiskyvyllä. Näytökseen lisätyt virallisen kokeen ulkopuoliset, vapaamuotoiset temput ja koirien suhtautuminen toisiinsa näinkin suuressa joukossa ohjaajan sanan alaisena sekä pienet koiramaiset poikkeamat harjoitellusta ohjelmasta olivat mitä parhainta mainosta tälle koemuodolle. Moni koiraton ihminen yllättyi varmasti positiivisesti siitä, että tavallinen "sylikoira" tai metsästäjän paras toveri pystyi samaan, johon on kuviteltu vain hyvin treenattujen sirkuskoirien pystyvän.

Ensimmäinen kymmenvuotistaival tottelevaisuuskokeen historiassa on melkoisen kirjava ja on ollut pääasiassa kokeilemisen ja kehityksen vuosikymmen. Oikeastaan vasta viimeisin sääntöjen restaurointi ja vähän myöhemmin vielä lisätyt tulkintaohjeet ovat vakiinnuttaneet tämän koemuodon. Innostus tottelevaisuuteen on alunperin ollut suurimmillaan spanieliväen keskuudessa. Ja koko koemuotohan on pääasiassa spanieli-harrastajien innokkuudella ja aktiivisuudella saatettu viralliseksi.

Tottelevaisuusvalion arvon on Suomen Kennelliiton tilastojen mukaan myönnetty vajaalle 70 koiralle ja näistä on spanieleita vajaa 30. Mutta näistä tilastoista ei kannata vetää sellaista päätelmää, että spanieli olisi helpoin koulutettava, sillä koiran rotu tuskin ratkaisee oppivaisuutta vaan lähinnä luonne. Vaikka jos tutkimme tottelevaisuusvaliolistaa, huomaamme että kaikenlaiset paimenkoirat, monenlaiset lintukoirat, snautserit ja villakoirat sitä pääasiassa hallitsevat, mutta syynä tähän on yksinkertaisesti se, että näiden koirien rotujärjestöt ja rotulehdet ovat innostuneet perin pohjin tähän mielenkiintoiseen lajiin ja vieneet sen oikeassa hengessä myös jäsenistölleen ja lukijakunnalleen. Nykyäänhän tapaamme tottelevaisuuskehissä eri rotuja melkein kuin kaikkien rotujen näyttelyn BIS-kehässä. Näinhän se pitääkin olla ja kun vielä saamme voittajaluokankin yhtä kirjavaksi ja ennen kaikkea monilukuiseksi on tottelevaisuuskoulutuksen saralla edetty melkoisen pitkälle.

Koira ohjaajineen, joka on pystynyt kaikki viralliset säännöt omaksumaan ja opettelemaan ja niillä jopa kilpailemaan, on ehtinyt oppia lukemattomia temppuja. Jos yritämme muistella niitä kaikkein ensimmäisiä virallisia, niin niistä on jäänyt mieleen hyvin ainakin silloiseen II luokkaan kuulunut liike nimeltään "vapavalintainen", joka toi estradeille jos jonkinlaista sirkustemppua, mutta repertuarin keksiminen tähän liikkeeseen aiheutti kyllä päänvaivaa niin ohjaajalle kuin koirallekin. Silloisessa I luokassa oli myös mahdollisuus valita koiran paremmin hallitseva liikesuoritus. Hieno oivalus sinänsä: Valinnan mahdollisuus oli seisomisen ja noudon välillä. Jos ei ollut

Tottelevaisuutta koirille...

Sivulta 45

ehtinyt kouluttaa vielä vaikeata noutoliikettä oli silti mahdollisuus lähteä kilpailuun, jos hallitsi suhteellisen helpon seisomisliikkeen. Tämä I luokka muistuttaa harvinaisen paljon nykyistä alokasluokkaa liikesuoritustensa puolesta: Nykyään on vain jätetty valinnanmahdollisuudet pois ja valittu suoritukseksi seisominen. Lisäksi nykyisiin sääntöihin on otettu koiran hampaiden tarkistus ja yleisvaikutelma.

Vuonna 1974 tulivat sitten säännöt, joissa siirryttiin virallisesti nimityksiin alokas-, avoin- ja voittajaluokka. Nämä säännöt olivatkin jo runkona myöhemmin tehtyihin ns. lopullisiin sääntöihin. Ainoa paha virhe näissä -74 mallin säännöissä oli voittajaluokan ryömimisliike, joka oli lainattu palveluskoirapuolelta mutta aiheutti pientä syrjintää eri rotujen lähinnä uroskoirien kesken. Mieltikääpä vain miltä isosta Tanskan doggi uroksesta tuntuu ryömiä kovalla asfaltilla!

Suuntaus sääntöjä kehitettäessä on jatkuvasti ollut se, että voittajaluokka on tehty vaativammaksi ja vaativammaksi. Huomaamme mm. viimeisimmissä korjauksissa silmiin pistävimpänä, että muutamissa voittajaluokan liikkeissä kiellettiin suullinen ja käsikäsky samanaikaisesti eivätkä nämä olleet ainoat täsmennykset voittajaluokan vaikeuttamiseksi. Kun taas linja alokasluokassa on ollut päinvastainen. Alokasluokan liikesarja on pyritty kehittämään sellaiseksi, että sen osaaminen olisi jokaiselle koiralle tarpeen. Alokasluokassahan on vain kummatkin seuraamiset hinnan kanssa ja ilman, paikallaan pysymistä, maahan menoa, hyppäämistä ja lisäksi erittäin tärkeänä luonteen tarkistus. Poistettu tästä luokasta on aikaisemmin tiiviisti mukana pysytellyt nouto, joka ei tosiaankaan kuulu välttämättä kotikoiran taitoihin. Voittajaluokassa noutoja onkin sitten kolme erilaista, eikä mikään niistä ole ns. tavallinen nouto, joka katsotaan hallittavan jo avoimen luokan tasolla. Avoin luokka vaikeutuukin jo selvästi alokasluokasta. Vaikeimpia ovat ehkä nouto, vapaa estehyppy ja paikallaan pysyminen ohjaajan ollessa näkösuojassa.

Tottelevaisuuskokeen suosion nousu

YHTEISTYÖTÄ RODUN PARHAAKSI: KASVATTAJA — JALOSTUSNEUVONTA

□□□ Jokaiselta koirarodulta, jolle on annettu rotumääritelmä, vaaditaan paitsi rotupuhtautta myös, että yksilöt vastaisivat mahdollisimman tarkasti annettuja rotumääritelmiä. Siksi jokaisessa rodussa jalostustyö on kaiken perusta.

Jalostustyö on tehokkain kun kasvattajien ja rodun jalostusneuvonnan välillä on kiinteä ja luonteva yhteistyö, jonka päämäärä on vaalia ja edelleenkehittää rotua.

Koiranäyttelyt ja käyttökokeet ovat se areena, jossa nämä jalostustyön hedelmät arvioidaan ja arvostellaan siihen koulutettujen ja kokeneitten tuomarien parhaan kyvyn ja käsityksen mukaan. Ei riitä, että rodun yksilöt vain kauniilla ulkomuodollaan edustavat rotuaan. On otettava huomioon muita tärkeitä seikkoja. Ollakseen todella kaunis rotunsa edustaja koiran on oltava terve ja omattava rodulle kuuluvat tyypilliset ominaisuudet joihin lasketaan luontelaatu, käyttöominaisuudet ja rodulle kuuluvat erityiset taipumukset.

Kauneusvaatimukset äärimmäisyyteen vietyinä saattavat aiheuttaa rappeutumista rotukannan terveydessä, käyttöominaisuuksissa tai luonteessa. Käyttöominaisuuksien tehostetussa kehittämisessä

koiran rakenne ja ulkomuoto helposti muovautuvat a-tyyppisiksi. Miten sitten onnistumme parhaiten pääsemään lähelle oikeatyyppistä kaunista ja tervettä ihannekoiraa? Harkitulla jalostustyöllä, jossa kasvattaja ja jalostusneuvonta yhteisvoimin kerää tietoja ja kartoittaa tarkoin rotukantaa. Suomen Bassetkerho r.y:n jalostusneuvonta on laatinut tässä mielessä tietojen keräämistä varten kyselykaavakkeen. Kyselykaavake lähetetään jokaiselle nartun omistajalle, joka on kasvattanut ja kasvattaa bassetpentuja. Jokaisesta pentueesta tehdään tarkat merkinnät. Samoin saamme tietoomme tärkeitä yksityiskohtia pentujen vanhemmista. Kyselykaavake saattaa ensisilmäyksellä vaikuttaa pelottavalta. Se ei ole tarkoitettu. Sen tehtävä on vain rekisteröidä faktoja, joista toivomme saavamme ajanmittaan hyvän kokonaiskuvan rotukannastamme. Kaavakkeen voimalla uskomme voivamme eliminoida pahimmat virheet mitä yleensä rodussa kuin rodussa esiintyy. Uskomme sen myös helpottavan sopivien partnerien löytämistä nartuillemme ja paremmin ehkäisevän mahdollisten perinnöllisten sairauksien ja vikojen syntymisen. Mottonamme on: Terve Bassetseleu terveessä Bassetruumiissa. □

M. E.

on nostanut samalla myös kilpailujen määrän kasvua. On huomattu, että tämän koiraharrastuksen muoto vetää paitsi yleisöä, nykyään myöskin kilpailijoita siinä määrin, että tuomarikulut tulee peitettyä ja useimmiten päästään jopa voiton puolelle.

SM-kilpailut tottelevaisuudessa järjestettiin ensimmäisen kerran v. 1973 Messuhallin syysnäyttelyn yhteydessä ja niistä on vähitellen muodostunut tämän näyttelyn toisen päivän perinne. Ensimmäisen Suomen mestaruuden voitti lahtelaisen Tarja Klemolan iso villakoira Hakametsän Amor, joka valtasikin tämän mestaruuden nimiinsä myöskin kolmena seuraavana vuotena ja oli viime vuonna toisena. Voinemme pitää siis Amoria kaikkien aikojen menestyksekkäimpänä tottelevaisuuskoirana. Kun se kaiken lisäksi on kahlannut taitavasti kaikkien sääntömuutoksien lomitse. Hakametsän Amarin pahimmista kilpailijoista SM-kisoissa mainittakoon eräitä tottelevaisuus-saran muita suuria nimiä: Spanieliväen suuresti kunnioittama ja lähes tasaväkisesti Amarin rinnalla taistellut jo edesmennyt turkulaisen Georg Soiraman cockerspanielinarttu Tuulevi muistetaan moninkertaisena spanieleitten tottelevaisuusmestarina, jonka mantelinperijänä voidaan pitää Oili Saarikankaan Alderwood's Jim'iä. Tämä helsinkiläinen cockerspanieliuros on Tuulevin jälkeen hoidellut spanielimestaruudet kotiin. Kaksi tulevaisuuden nimeä kannattaa vielä

muistaa: Viime vuoden yllätysmestari keskikokoinen villakoirauros Karunien Silverbillyboy, omistaja Jorma Viita Tampereelta ja Klaus Niskalan nuori cockerspanielinarttu Claylake Gardenia Haarajoelta, joka on jo parina vuotena taistellut erittäin menestyksellisesti Suomen mestaruudesta.

''Koulutuksen tavoitteena on opettaa koiralle miellyttävää ja hallittua käyttäytymistä sekä koiran ohjaajalle oikeaa ja asiallista koiran käsittelytaitoa''. Näillä sanoilla lyhyesti Suomen Kennelliitto julkistaa koulutukselle asetetut tavoitteet. Onko näitä tavoitteita sitten saavutettu kymmenen vuoden aikana koiraihmissen maailmassa? Näin päällisin puolin tarkastellen voimme hyvin todeta, että koiran oikeaoppinen kasvatus ja myöskin pitemmälle menevä koulutus on saavuttanut vankan sijan koiranomistajien keskuudessa. Tämä luettakoon ansioksi ennen kaikkea aktiivisille rotujärjestöille, jotka pätevien kouluttajien avulla vetävät jäsenilleen koulutuskursseja, joihin osallistuu monia kymmeniä loppu- ja pystykorvia omistajineen. Mutta käsi sydämellä tottelevaisuustoimikunnat liitoissa ja eri kerhoissa: Levitystyö on siltikin vielä pahasti kesken. Yhä useampi tavallinen kaupunkikoira olisi saatava harjoituksiin mukaan, mutta ajan kuluessa näin varmasti käykin.

JARI SALOKANTO